

Składka zdrowotna przedsiębiorców – jak ją rozliczać w 2025 i co wchodzi od 2026 r.?

Dariusz Suchorowski

ekspert ds. ubezpieczeń społecznych

Odmiennie zasady ustalania i obliczania składki zdrowotnej ze względu na rodzaj pozarolniczej działalności i formę opodatkowania

1. Opodatkowani kartą podatkową
2. Inni – pozostali:
 - wspólnik jednoosobowej spółki z o.o.
 - wspólnik spółki komandytowej
 - akcjonariusz PSA wnoszący jako wkład swoją pracę lub usługi
 - komplementariusz SKA
 - twórca i artysta
 - osoby współpracujące z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność
3. Osoby prowadzące pozarolniczą działalność opodatkowaną według zasad ogólnych:
 - skala podatkowa inaczej progresywnie
 - liniowo
4. Osoby prowadzące pozarolniczą działalność opodatkowaną według ryczałtu od przychodów

Podstawa składki zdrowotnej – karta podatkowa

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność pozarolniczą, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1 i 3 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, które stosują opodatkowanie **w formie karty podatkowej** zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu **1 stycznia danego roku**.

Podstawa składki zdrowotnej – karta podatkowa

Od 1 stycznia 2022 r. zasady nie uległy zmianie, tylko liczymy od nowego minimalnego wynagrodzenia

Zmiana od 1 stycznia 2023 r. ma wpływ dopiero na składkę wykazywaną w DRA 01 01 2023 $3490 \text{ zł} \times 9\% = 314,10 \text{ zł}$

Od 1 lipca 2023 r. zmiana minimalnego – 3600 zł, ale nie zmienia się składka zdrowotna

Od 1 stycznia 2024 r. zmiana minimalnego na 4242 zł – składka 9% to 381,78 zł

Od stycznia 2025 r.

Podstawa wymiaru składki zdrowotnej to 75% procent minimalnego wynagrodzenia

$4666 \text{ zł} \times 75\% = 3499,50 \text{ zł} \times 9\% = 314,96 \text{ zł}$

Podatek w styczniu 2025 r. obniżamy o 72,54 zł, a w kolejnych miesiącach 2025 r. o kwotę 59,84 zł

Podstawa składki zdrowotnej – pozostali

- wspólnik jednoosobowej spółki z o.o. , wspólnicy spółki komandytowej
- twórcy i artyści – nie wymieni w przepisie
- akcjonariusze prostej spółki akcyjnej wnoszący wkład w postaci pracy/usług
- **od 1 stycznia 2023** doszedł komplementariusz spółki SKA
- dodatkowo wskazane są osoby współpracujące z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność (75%)

Dla w/w grupy podstawę wymiaru składki zdrowotnej stanowi **kwota przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku**, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”:

Czwarty kwartał 2021 r. – 6221,04 zł, a więc podstawa na cały 2022 r.

Czwarty kwartał 2022 r. – 6965,94 zł, a więc podstawa na cały 2023 r.

Czwarty kwartał 2023 r. – 7767,85 zł, a więc za cały 2024 r.

Czwarty kwartał 2024 r. – XXX zł, a więc za cały 2025 r. – jeszcze nie opublikowano

Dla w/w grupy **nie ma przepisów o składce rocznej.**

Polski Ład – ubezpieczenie zdrowotne

Art. 79. 1. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki, z zastrzeżeniem art. 79a, art. 80, art. 82 i art. 242

Art. 79a. 1. Składka na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność pozarolniczą, o których mowa **w art. 8 ust. 6 pkt 1, 3, 4 i 5** ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, opłacających podatek dochodowy na zasadach określonych **w art. 30c** ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1128, 1163, 1243, 1551 i 1574) wynosi 4,9% podstawy wymiaru składki, jednak nie mniej niż kwota odpowiadająca 9%:

- 1) minimalnego wynagrodzenia obowiązującego **w pierwszym dniu roku składkowego**, o którym mowa w art. 81 ust. 2, w przypadku składki obliczanej od miesięcznej podstawy jej wymiaru;
- 2) iloczynu liczby miesięcy w roku składkowym, o którym mowa w art. 81 ust. 2, i minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w pierwszym dniu tego roku składkowego, w przypadku składki obliczanej od rocznej podstawy jej wymiaru.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Miesięczna podstawa wymiaru składki ustalana jest od dochodu uzyskiwanego z działalności gospodarczej w miesiącu **poprzedzającym miesiąc**, za który opłacana jest składka. Nie może być jednak niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia.

Przedsiębiorcy stosujący **podatek liniowy** obliczają składkę w wysokości **4,9%**

Przedsiębiorcy opodatkowani według **skali podatkowej** – **9%**

Miesięczna wysokość składki **nie może być niższa** niż kwota ustalona jako 9% minimalnego wynagrodzenia – **również dla „liniowca”**

Czyli $3010 \text{ zł} \times 9\% = \mathbf{270,90 \text{ zł}}$ jest minimalną kwotą składki od lutego 2022 r.

$3490 \text{ zł} \times 9\% = \mathbf{314,10 \text{ zł}}$ jest minimalną kwotą składki od lutego 2023 r.

$4242 \text{ zł} \times 9\% = \mathbf{381,78 \text{ zł}}$ jest minimalną kwotą składki od lutego 2024 r.

$4666 \text{ zł} \times 75\% = 3499,50 \text{ zł} \times 9\% = \mathbf{314,96 \text{ zł}}$ jest minimalną kwotą składki **od lutego 2025 r.**

Zmiana od 1 lipca 2024 r. nie powodowała zmiany minimalnej składki zdrowotnej.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Za każdy miesiąc podlegania ubezpieczeniu osoba, o której mowa w ust. 2, wpłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne od miesięcznej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne stanowiącej dochód z:

działalności gospodarczej uzyskany w miesiącu poprzedzającym miesiąc, za który opłacana jest składka, ustalony w następujący sposób:

- 1) dochód za pierwszy miesiąc podlegania ubezpieczeniu w roku składkowym jest ustalany jako różnica między osiągniętymi przychodami w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, a poniesionymi kosztami uzyskania tych przychodów w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 2) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt 1, jest **pomniejszany** o kwotę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe opłaconych w tym miesiącu, jeżeli nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów;

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

3) **dochód za kolejne miesiące** ustala się jako różnicę między **sumą przychodów** w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, **osiągniętych od początku roku i sumą kosztów** uzyskania tych przychodów w rozumieniu ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, **poniesionych od początku roku**;

4) dochód ustalony w sposób, o którym mowa w pkt 3, jest pomniejszany o sumę dochodów ustalonych za miesiące poprzedzające i o różnicę między sumą składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe, zapłaconych od początku roku, a sumą składek odliczonych w poprzednich miesiącach; dochód nie jest pomniejszany o składki, które zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodów.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Za styczeń 2025 r. – przychód 26 000 zł

koszty 20 000 zł (w tym są już ujęte składki społeczne)

Dochód – 6000 zł

podstawa do składki zdrowotnej **za luty 2025 r. – 6 tys. zł**

Za luty 2025 r. – przychód 30 000 zł

koszty 21 000 zł (w tym są już ujęte składki społeczne)

Dochód – 9000 zł

podstawa do składki zdrowotnej **za marzec 2025 r.** – (26 tys. + 30 tys.) – (20 tys. + 21 tys.) = 15 tys.
minus dotychczasowy dochód, czyli 6000 zł = **9 tys. zł**

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Za marzec 2025 r. – przychód 20 000 zł

koszty 25 000 zł (w tym są już ujęte składki społeczne)

Dochód – **minus** 5000 zł

podstawa do składki zdrowotnej **za kwiecień 2025 r.** – (26 tys. + 30 tys. + 20 tys.) – (20 tys. + 21 tys. + 25 tys.) = 76 tys. – 66 tys. = 10 tys. zł

minus dotychczasowy dochód 15 tys. zł = **strata 5 tys. zł**

W RCA podajemy – dochód „0 zł” podstawa składki 3499,50 zł, składka – 314,96 zł

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Za kwiecień 2025 r. – przychód 30 000 zł

koszty 20 000 zł (w tym są już ujęte składki społeczne)

Dochód – 10 000 zł

podstawa do składki zdrowotnej za maj 2025 r. – (26 tys. + 30 tys. + 20 tys. + 30 tys.) – (20 tys. + 21 tys. + 25 tys. + 20 tys.) = 106 tys. – 86 tys. = 20 tys. zł

minus dotychczasowy dochód, czyli **15 tys. zł (6 tys. + 9 tys. + 0 zł) = 5 tys. zł**

Do sumy dochodów, od których liczyliśmy składkę zdrowotną, nie doliczamy 3499,50 zł, bo to nie dochód.

Jeśli zamiast straty byłby dochód 200 zł, to pomimo składki liczonej od 3499,50 zł, do sumowania przyjmujemy 200 zł.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 14 kwietnia 2022 r. – już nie obowiązuje

W ustawie zdrowotnej, tam gdzie mowa jest o podstawach wymiaru składki miesięcznej i rocznej (art. 81 ust. 2 i 2c), zostało dodane, że uwzględnia się **także art. 24 ust. 1-2b ustawy o PIT.**

Przepisy te wskazują, jak obliczać dochód z działalności gospodarczej u podatników prowadzących księgę przychodów i rozchodów.

Z art. 24 ust. 2 ustawy o PIT wynika, że dochodem jest u nich różnica pomiędzy przychodem a kosztami uzyskania:

- **powiększona o różnicę remanentową**, jeżeli wartość remanentu końcowego jest wyższa niż wartość remanentu początkowego, lub
- **pomniejszona o różnicę remanentową**, jeżeli wartość remanentu początkowego jest wyższa.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 14 kwietnia 2022 r. – nadal obowiązuje*

Ten sam art. 24 ust. 2 ustawy o PIT wskazuje także, co jest dochodem ze sprzedaży składników majątku wykorzystywanych na potrzeby działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej.

Najogólniej mówiąc, jest to różnica między przychodem ze zbycia a wartością początkową środka trwałego, **powiększona o sumę dokonanych odpisów amortyzacyjnych.**

Stan do 31 grudnia 2024 r.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 14 kwietnia 2022 r.

Podatnik kupił w **2022 r.** środek trwały za 100 tys. zł. Po dwóch latach sprzedał go za 65 tys. zł. Do tego czasu zamortyzował go w 40 proc. (40 tys. zł).

Dochodem ze sprzedaży będzie więc 5 tys. zł, co wynika z następujących obliczeń:

(przychód ze zbycia – wartość początkowa) + dokonane odpisy amortyzacyjne

$(65 \text{ tys. zł} - 100 \text{ tys. zł}) + 40 \text{ tys. zł} = 5 \text{ tys. zł}$

Odeślanie do tego przepisu w ustawie zdrowotnej oznacza, że i w tym zakresie **dochód składkowy będzie taki sam jak podatkowy.**

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 14 kwietnia 2022 r.

Przepis przejściowy przewidziano dla środków trwałych i wartości niematerialnych nabytych i amortyzowanych **przed 2022 r.**

Artykuł 35 nowelizacji mówi, że dochód **nie jest powiększany** o odpisy amortyzacyjne zaliczone do kosztów uzyskania przychodów **przed 1 stycznia 2022 r.**

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 14 kwietnia 2022 r.

Podatnik kupił w **2021 r.** środek trwały za 100 tys. zł. Po dwóch latach sprzedał go za 65 tys. zł. Do tego czasu zamortyzował 40 tys. zł, z czego do grudnia 2020 r. 20 tys. zł.

(przychód ze zbycia – wartość początkowa) + dokonane odpisy amortyzacyjne

$$(65 \text{ tys. zł} - 100 \text{ tys. zł}) + 20 \text{ tys. zł} = -15 \text{ tys. zł}$$

A bez tej zmiany od 14 kwietnia 2022 r. byłoby:

$$(65 \text{ tys. zł} - 100 \text{ tys. zł}) + 40 \text{ tys. zł} = 5 \text{ tys. zł}$$

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 1 stycznia 2025 r.

– wybór pozostawia się przedsiębiorcy

1. Kwota przychodu ze sprzedaży nie wchodzi do przychodu składkowego, ale nie możemy również do kosztów wliczyć niezamortyzowanej wartości.

Podatkowo (65 tys. zł – 100 tys. zł) + 40 tys. zł = 5 tys. zł

65 tys. nie doliczamy, ale nie ujmujemy w kosztach 60 tys. – zdrowotnie „zerowe”

2. Przyjmujemy do przychodu składkowego, ale również wliczamy w koszty 60 tys. zł.

Podatkowo (65 tys. zł – 100 tys. zł) + 40 tys. zł = 5 tys. zł

Zdrowotnie – 5 tys. dochodu

Dla tego przedsiębiorcy korzystniejszy jest wariant nr 1

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 1 stycznia 2025 r.

Przedsiębiorca sprzedał za 25 tys. zł auto kupione na potrzeby firmy w 2019 r. za 50 tys. zł. Do grudnia 2021 r. całość została zamortyzowana.

Gdyby sprzedaż **nastąpiła w 2024 r.**, przedsiębiorca powinien doliczyć przychód z operacji (25 tys. zł) do podstawy wymiaru składki zdrowotnej i jednocześnie ma prawo ją obniżyć o całą wartość początkową (50 tys. zł), bo część zamortyzowana do 31 grudnia 2021 r. nie miała wpływu na składkę zdrowotną.

$$(25 \text{ tys. zł} - 50 \text{ tys. zł}) + 50 \text{ tys. zł} = -25 \text{ tys. zł}$$

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiana przepisu od 1 stycznia 2025 r.

Przedsiębiorca sprzedał za 25 tys. zł auto kupione na potrzeby firmy w 2019 r. za 50 tys. zł. Do grudnia 2021 r. całość została zamortyzowana.

Jeśli do sprzedaży dojdzie **w 2025 r.**, to do wyboru dwie opcje:

1. w 2025 r. nie wykaże na bieżąco w miesięcznej podstawie składki przychodu ze zbycia (25 tys. zł), ale też nie pomniejszy jej o część zamortyzowaną przed 2022 r. (50 tys. zł)
2. przychód ze zbycia (25 tys. zł) będzie można doliczyć do przychodu składkowego i równocześnie odjąć z niej niezamortyzowaną część samochodu.

Ze względu na dokonaną już całkowitą amortyzację pojazdu firmie bardziej się opłaca metoda pierwsza.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiany od 1 lipca 2022 r.

Progresywny – podstawa i składka bez zmian, ale obniżenie podatku z 17% na 12% i utrata ulgi dla klasy średniej.

Liniowy – pozostaje na 19%, nie miał ulgi dla klasy średniej, ale żeby miał jakąś korzyść, to może zaliczać **w koszty** składkę zdrowotną (**własną i osoby** współpracującej lub kilku osób współpracujących), ale z ograniczeniem do:

- 8700 zł za cały rok 2022 i to jest jedno 8700 zł, bez względu na liczbę osób – to nie jest powrót do finansowania składki z podatku
- 10 200 zł w 2023 r.
- 11 600 zł w 2024 r.
- **12 900 zł w 2025 r.**

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – progresywny i liniowy

Zmiany od 1 lipca 2022 r.

Należy pamiętać, że składkę zdrowotną za siebie i osobę współpracującą możemy wliczyć w koszty pod dwoma warunkami:

- składka musi w danym miesiącu być opłacona,
- składka musi być z działalności opodatkowanej w tej samej formie.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – ryczałt od przychodów rok 2024

Miesięczna podstawa wymiaru składki jest zryczałtowana i uzależniona od wysokości uzyskanych przychodów z działalności gospodarczej i wynosi:

- **60%** przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku (dalej: przeciętne wynagrodzenie), jeżeli przychody z działalności gospodarczej **nie przekroczyły** od początku roku 60 tys. zł,

$$7767,85 \text{ zł} \times 60\% = 4660,71 \text{ zł} \times 9\% = 419,46 \text{ zł}$$

- **100%** przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli przychody z działalności gospodarczej przekroczyły 60 tys. zł i **nie przekroczyły** 300 tys. zł,

$$7767,85 \text{ zł} \times 9\% = 699,11 \text{ zł}$$

- **180%** przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli przychody z działalności gospodarczej **przekroczyły 300** tys. zł

$$7767,85 \text{ zł} \times 180\% = 13\,982,11 \text{ zł} \times 9\% = 1258,39 \text{ zł}$$

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – ryczałt od przychodów

Dla ryczałtowca jest rok składkowy, ale nie od lutego do stycznia, tylko od stycznia do grudnia.

Jaka składka za styczeń DRA styczeń 2022/styczeń 2023/ styczeń 2024/ styczeń 2025?

Od przychodu za styczeń 2022/2023/2024 /2025 (liczymy tę składkę w lutym, więc znamy kwotę przychodu) albo na podstawie przychodu z zeszłego roku.

Ten przychód „umieszcza” nas w odpowiednim przedziale 60%/100%/180% przeciętnego wynagrodzenia za IV kwartał poprzedniego roku.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – ryczałt od przychodów

Kwota przychodu jest pomniejszana o zapłacone składki emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe.

Tak pomniejszony przychód sumujemy od początku roku i porównujemy do wyznaczonych progów.

Podstawa wymiaru – ubezpieczenie zdrowotne – ryczałt ewidencjonowany

Zmiany od 1 lipca 2022 r.

Progresywny – podstawa i składka bez zmian, ale obniżenie podatku z 17% na 12% i utrata ulgi dla klasy średniej

Ryczałt – stopy procentowe podatku nie ulegają zmianie, nie ma ulgi dla klasy średniej, ale żeby była jakaś korzyść, to można **zaliczać w koszty ½ składki zdrowotnej za siebie i za osoby współpracujące** – wpływ wyłącznie na podatek

Dotyczy: ryczałt od przychodów, skala i linia

Obowiązek rocznego rozliczenia dotyczy:

- opodatkowanych według skali
- opodatkowanych metodą liniową
- opodatkowanych według zryczałtowanego podatku dochodowego.

Roczne rozliczenie będzie dokonywane **w dokumentach rozliczeniowych każdego kwietnia** następnego roku.

Dopłata ma nastąpić **w terminie płatności składki za kwiecień**, a więc nie będzie odsetek zwłokę.

Planowane zmiany 2026 r.

Zgodnie z projektem od 2026 r. osoby rozliczające się według **skali podatkowej oraz w formie podatku liniowego** zapłacą:

- dochód do poziomu 1,5-krotności przeciętnego wynagrodzenia – stałą składkę wynoszącą 9 proc. od 75 proc. minimalnego wynagrodzenia,
- powyżej 1,5-krotności przeciętnego wynagrodzenia – dodatkową składkę w wysokości 4,9 proc. dochodów.

Brak możliwości zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów części zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej opodatkowanej 19 proc. podatkiem liniowym.

Planowane zmiany 2026 r.

Ryczałtowcy zapłacą od 2026 r.:

- przychód do poziomu 3-krotności przeciętnego wynagrodzenia – stałą składkę wynoszącą 9 proc. od 75 proc. minimalnego wynagrodzenia,
- powyżej 3-krotności przeciętnego wynagrodzenia – dodatkową składkę w wysokości 3,5 proc. przychodów.

Brak możliwości zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów części zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej opodatkowanej ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych.

Zapraszamy do zadawania pytań!

Składka zdrowotna przedsiębiorców – jak ją rozliczać w 2025 i co wchodzi od 2026 r.?

Dariusz Suchorowski

ekspert ds. ubezpieczeń społecznych